

674
566

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
NICOLAE TESTEMIȚANU

Catedra de epidemiologie

Vasile SOFRONIE

Promovarea sănătății și educația pentru sănătate

*Recomandări metodice
pentru instruirea studenților anului V, Sănătate Publică
la cursul „Promovarea sănătății”*

CHIȘINĂU
2015

674
S 66

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
NICOLAE TESTEMIȚANU

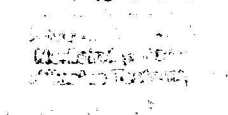
Catedra de epidemiologie

Vasile SOFRONIE

Promovarea sănătății și educația pentru sănătate

*Recomandări metodice
pentru instruirea studenților anului V, Sănătate Publică
la cursul „Promovarea sănătății”*

728515

sl. 2

CHIȘINĂU
Centrul Editorial-Poligrafic *Medicina*
2015

Aprobat la Consiliul Metodic Central al USMF *Nicolae Testemițanu*,
proces-verbal nr.3 din 18.02.2015

Autor:

Vasile Sofronie, dr. șt. med., conferențiar universitar

Recenzenți:

Viorel Prisacari, prof. universitar, dr. habilitat, membru corespondent
al AȘM

Luminița Guțu, dr., conferențiar universitar

Redactor: *Valentina Testemițanu*

Machetare computerizată: *Iulia Don*

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Sofronie, Vasile.

Promovarea sănătății și educația pentru sănătate: Recomandări metodice pentru instruirea studenților anului V. Sănătate Publică la cursul „Promovarea sănătății” / Vasile Sofronie; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie *Nicolae Testemițanu*, Catedra de epidemiologie. – Chișinău: CEP *Medicina*, 2015. – 20 p.

60 ex.

ISBN 978-9975-118-85-9.

613/614(076.5)

S 66

Sănătatea nu este totul, dar fără sănătate totul este nimic...

Schopenhauer

PREFAȚĂ

În era informațională, promovarea sănătății și educația pentru sănătate au căpătat forme noi datorită apariției noilor tehnologii și accesului larg al populației la informația referitoare la serviciile de sănătate și la necesitatea profilaxiei. Acest curs își propune studierea principiilor de organizare, planificare, elaborare și utilizare a materialelor din domeniul promovării sănătății și a educației pentru sănătate din domeniul maladiilor infecțioase.

O atenție deosebită se atrage lucrului practic ai prezentării publice a numeroaselor forme de promovare a sănătății și a educației pentru sănătate. Acestui curs i se vor acorda 10 ore; 25 de ore vor fi destinate lucrărilor practice. Pe parcursul orelor, studenții vor elabora diverse materiale de promovare a sănătății și educației pentru sănătate. Cunoștințele studenților vor fi evaluate periodic prin testarea cunoștințelor, a abilităților de prezentare a materialelor la conferința de totalizare.

Scopul cursului: formarea și dezvoltarea cunoștințelor privind modul, metodele, formele de organizare, elaborare, prezentare și difuzare a materialelor de promovare a sănătății și educației pentru sănătate în domeniul profilaxiei maladiilor contagioase.

Obiectivele de formare în cadrul cursului

1. Studenții:

- Vor cunoaște baza teoretică specifică a promovării sănătății și educației pentru sănătate;
- Își vor dezvolta capacitățile individuale de elaborare, adaptare computerizată și prezentare a materialelor din domeniul promovării sănătății și educației pentru sănătate, precum și a tuturor formelor de prezentare: buletin, pliantă, broșură, emisiuni audiovizuale, presa scrisă, internet etc.

- Vor însuși modurile de prezentare ale particularităților promovării sănătății și educației pentru sănătate în domeniul profilaxiei bolilor infecțioase principale, care se întâlnesc în Republica Moldova;
- Vor cunoaște legislația națională și europeană în domeniul promovării sănătății și al educației pentru sănătate;
- Vor cunoaște rolul personalului medical în promovarea sănătății și educația pentru sănătate;
- Vor însuși și vor cunoaște metodele de evaluare a nivelului de cunoștințe și a eficacității materialelor de promovare a sănătății.

2. Studenților li se va cere:

- Să colecteze informația, să elaboreze și să prezente materiale în domeniul promovării sănătății și al educației pentru sănătate;
- Să însușească metodele moderne de adaptare computerizată a materialelor privind promovarea sănătății și educația pentru sănătate;
- Să pregătească și să prezente independent materialele referitoare la promovarea sănătății și educația pentru sănătate, ținând cont de specificul bolilor transmisibile, de modul și sursa de promovare.
- Să evalueze nivelul de cunoștințe al populației și al eficienței măsurilor ce se întreprind pentru promovarea sănătății și educația pentru sănătate la nivel local, regional, național;
- Să cunoască modul de planificare a măsurilor ce se întreprind pentru promovarea sănătății și educația pentru sănătate.

PLANUL tematic al prelegerilor

Nr. d/o	TEMA	Ore
1.	Noțiunea de sănătate. Aspecte teoretice. Conceptul de bază al sănătății publice, promovarea sănătății și educația pentru sănătate. Definiții. Locul și rolul promovării sănătății în sistemul de sănătate publică, inclusiv în prevenirea bolilor contagioase.	2
2.	Rolul promovării sănătății și al educației pentru sănătate în prevenirea bolilor transmisibile. Scopul, obiectivele, particularitățile.	2

Continuare

3.	Comunicarea. Elemente, metode și forme de comunicare. Metodologia și mijloacele informaționale ce se utilizează în promovarea sănătății și în educația pentru sănătate. Rolul presei scrise, electronice și al audiovizualului în prevenirea bolilor transmisibile. Formele de colaborare cu mass-media.	2
4.	Accesul populației la informație. Legislația Republicii Moldova ce reglementează promovarea sănătății și educația pentru sănătate.	2
5.	Rolul specialiștilor din sănătatea publică în promovarea sănătății și educația pentru sănătate. Planificarea activităților din domeniu privind combaterea bolilor contagioase. Indicii de evaluare a activității de promovare a sănătății și educației pentru sănătate.	2
TOTAL		10

PLANUL tematic al lucrărilor practice

Nr. d/o	TEMA	Ore
1.	Promovarea sănătății și educația pentru sănătate. Definiții. Locul și rolul promovării sănătății în sistemul de sănătate publică, inclusiv în prevenirea bolilor contagioase.	3
2.	Metode și forme de comunicare. Metodologia și mijloacele informaționale ce se utilizează în promovarea sănătății și în educația pentru sănătate. Rolul presei scrise, electronice și a audiovizualului în prevenirea bolilor transmisibile.	5
3.	Elaborarea materialelor pentru promovarea sănătății și educația pentru sănătate ținându-se cont de specificul bolilor infecțioase. Cerințele față de materialele destinate mass-media.	10
4.	Conferința de prezentare a materialelor. Evaluarea cunoștințelor și a deprinderilor practice de organizare și realizare a promovării sănătății și educației pentru sănătate la compartimentul „Maladii contagioase”.	7
TOTAL		25

PLANUL PRELEGERILOR

Tema 1. Noțiunea de sănătate. Aspecte teoretice. Conceptele de bază ale sănătății publice. Promovarea sănătății și educația pentru sănătate. Definiții. Locul și rolul promovării sănătății în sistemul de sănătate publică, inclusiv în prevenirea bolilor contagioase.

- Noțiunea de sănătate. Aspecte teoretice. Credințe populare. Dimensiunile sănătății.
- Conceptele de bază ale sănătății publice. Domeniile prioritare ale supravegherii de stat a sănătății publice.
- Promovarea sănătății și educația pentru sănătate. Definiții. Locul și rolul promovării sănătății și al educației pentru sănătate în sistemul de sănătate publică, inclusiv în prevenirea bolilor contagioase.

Tema 2. Rolul promovării sănătății și al educației pentru sănătate în prevenirea maladiilor transmisibile. Scopul, obiectivele, particularitățile.

- Promovarea sănătății și educația pentru sănătate în prevenirea maladiilor transmisibile. Scopul, obiectivele, particularitățile.
- Promovarea sănătății la nivel individual și la nivel populațional. Cartea Albă „Împreună pentru sănătate: O abordare strategică pentru UE, 2008-2013”.
- Structura intersectorială a programelor de sănătate. Principiile și cerințele educației pentru sănătate.

Tema 3. Comunicarea. Elemente, metode și forme de comunicare. Metodologia aplicată și mijloacele informaționale utilizate în promovarea sănătății și educația pentru sănătate. Rolul presei scrise, electronice și al audiovizualului și în prevenirea maladiilor transmisibile. Forme de colaborare cu mass-media.

- Comunicarea. Procesul de comunicare. Elemente, metode și forme de comunicare.
- Comunicarea în comportamentul populației în funcție de specificul maladiilor infecțioase. Funcțiile principale ale comunicării în domeniul promovării sănătății și educației pentru sănătate. Aspecte ale învingerii barierelor.

- Metodologia aplicată și mijloacele informaționale utilizate pentru promovarea sănătății și în educația pentru sănătate. Metode și forme. *Mass-media*.
- Rolul presei scrise, al audiovizualului și internetului în prevenirea maladiilor transmisibile. Forme speciale ale presei scrise. Radiodifuziunea. Televiziunea. Posibilitățile Internetului.
- Alte mijloace de comunicare. Panourile informative.
- Elaborarea materialelor informative în domeniul promovării sănătății și al educației pentru sănătate, cerințe.
- Modalități de colaborare cu mass-media.
- Instruirea personalului medical.

Tema 4. Accesul populației la informație. Legislația Republicii Moldova ce reglementează promovarea sănătății și educația pentru sănătate.

- Accesul populației la informație.
- Legislația Republicii Moldova ce reglementează promovarea sănătății și educația pentru sănătate.
- Constituția Republicii Moldova, articolul 34, „Dreptul la informație”, articolul 36, „Dreptul la ocrotirea sănătății”.
- Legea Republicii Moldova privind accesul la informație.
- Legea Ocrotirii Sănătății nr. 411 – XIII din 28 martie 1995.
- Politica națională de sănătate 2007-2021.
- Strategia națională de Sănătate Publică pentru anii 2014-2020.
- Legea privind supravegherea de stat a Sănătății Publice nr. 10-XVI din 03 februarie 2009.
- Regulamentul serviciului de Supraveghere de Stat a Sănătății Publice.
- Legea Nr. 263 din 27 octombrie 2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului.
- Programul Național de promovare a modului sănătos de viață pentru anii 2007-2015.
- Ordine ale Ministerului Sănătății.
- Rolul personalului medical în promovarea sănătății și în educația pentru sănătate.

Tema 5. Rolul specialiștilor din Sănătatea Publică în promovarea sănătății și educația pentru sănătate. Planificarea activităților de promovare a sănătății și de educație pentru sănătate în domeniul maladiilor contagioase. Indicii de evaluare a activităților de promovare a sănătății și din educația pentru sănătate.

- Obligațiunile specialiștilor din Sănătatea Publică referitor la educația pentru sănătate. Cerințe. Activități de bază.
- Criterii de planificare a activității în domeniul promovării sănătății și al educației pentru sănătate. Zile Mondiale și Naționale, decade și lunare. Planificarea lunară, trimestrială și anuală. Modul de planificare.
- Evaluarea activității în domeniul promovării sănătății și al educației pentru sănătate. Indicii de evaluare. Efectuarea sondajelor și aprecierea cunoștințelor în domeniu ale populației în general și ale celei cu risc sporit.
- Corectarea activităților în domeniul promovării sănătății și al educației pentru sănătate.

CONȚINUTUL LUCRĂRILOR PRACTICE

Tema 1. Promovarea sănătății și educația pentru sănătate. Definiții. Locul și rolul promovării sănătății în sistemul de Sănătate Publică, inclusiv în ceea ce privește prevenirea bolilor contagioase.

Lucrarea practică constă din discuții interactive pe baza cunoștințelor însușite la cursuri și din literatura recomandată. Profesorul, fiind moderatorul principal, va observa expunerile și activitatea studenților, modul de gândire al acestora, părerile lor. La finele lucrării practice, profesorul organizează testarea studenților și determină sarcina pentru lucrarea practică următoare, care va consta din:

1. Fiecare student va asculta și va privi în timp real posturile de radio, televiziunea și va consulta *Internet*-ul pentru a sesiza informații referitoare la promovarea sănătății și educația pentru sănătate, conținutul acestora, modul de prezentare.

2. Fiecare student va face și prezenta cel puțin o fotografie din spațiul public municipal care reprezintă un eveniment dăunător pentru sănătatea populației.

Întrebări de control la tema 1

1. Ce este sănătatea?
2. Cunoașteți proverbe, fraze ale unor oameni celebri sau maxime despre sănătate?
3. Care este definiția promovării sănătății?
4. Care este locul și rolul promovării sănătății în sistemul de Sănătate Publică?
5. Care sunt principiile și prioritățile promovării sănătății?
6. Care sunt activitățile de bază din domeniul promovării sănătății?
7. Ce este educația pentru sănătate?
8. Care este scopul și rolul educației pentru sănătate în sistemul de prevenire și combatere a bolilor infecțioase?
9. Care sunt principiile generale ale educației pentru sănătate?
10. Numiți cerințele față de educația pentru sănătate.

Model de teste la tema 1

1. Promovarea sănătății presupune:
  - a) neutralizarea cauzelor care provoacă boala;
  - b) totalitatea elementelor ce asigură transmiterea mesajelor;
  - c) un ansamblu de tehnici care au drept obiectiv favorizarea sănătății la nivel individual și populațional;
  - d) măsuri de profilaxie a maladiilor transmisibile;
  - e) măsuri de profilaxie a maladiilor nontransmisibile.
2. Principiile esențiale care stau la baza promovării sănătății sunt:
  - a) implicarea și participarea activă a populației;
  - b) promovarea (organizarea) unor activități de cunoaștere a căilor de transmitere a bolilor;
  - c) organizarea măsurilor antiepidemice de către persoane fizice și juridice;
  - d) instruirea personalului medical;
  - e) supravegherea și controlul maladiilor.

3. Problemele prioritare referitoare la sănătatea populației expuse în Cartea Albă „Împreună pentru sănătate: o abordare strategică pentru UE, 2008-2014” sunt:
- sărăcia și subdezvoltarea economică;
  - evoluțiile demografice nefavorabile, pandemiile, bioterorismul;
  - epidemiile, criza globală;
  - epidemiile, criza financiară;
  - situația ecologică proastă, migrația populației.
4. Un proverb moldovenesc spune:
- sănătatea este bucuria vieții;
  - banul îl câștigi, dar sănătatea ba;
  - sănătatea este tinerețe;
  - unica frumusețe ce o cunosc este sănătatea;
  - sanatatea este un cuvânt mare.
5. Elaborarea și realizarea programelor specifice de promovare a sănătății și combatere a maladiilor transmisibile sunt posibile cu următoarele condiții:
- dacă există fonduri financiare și posibilități de gestionare corectă a banilor;
  - dacă programele posedă orientare profilactică și caracter științific;
  - dacă comunitatea este afectată de boli și se cunosc factorii ce favorizează apariția acestora;
  - dacă există indicații din partea organelor administrației publice centrale;
  - dacă există decizia autoadministrației locale.
6. Politica națională de sănătate pentru anii 2007-2021 impune promovarea sănătății și controlul maladiilor contagioase prin:
- abordări universale și selective, cu caracter complex;
  - educația generației tinere;
  - punerea în aplicare a măsurilor antiepidemice;
  - dezvoltarea sistemului sanitar;
  - implementarea sistemului de sănătate public-privat.

7. Rolul educației pentru sănătate în societate depinde de scopul cu care aceasta se implementează. Acesta poate fi:
- preventiv, constructiv și curativ;
  - preventiv, consultativ și cu caracter optimist;
  - preventiv, de supraveghere și control;
  - educativ, accesibil și transparent;
  - accesibil, responsabil, de consolidare.
8. Pentru adoptarea modului sănătos de viață, este necesar:
- să se deschidă cursuri de educație pentru sănătate în instituțiile preșcolare și preuniversitare;
  - ca educația pentru sănătate să se traducă multilateral în viața spirituală și culturală a societății;
  - să se reflecte realitatea în mass-media;
  - personalul medical să se implice activ în campanie;
  - sistemul de sănătate să fie corect finanțat.
9. Acțiunile de educație pentru sănătate se realizează în scopul:
- creșterii nivelului de cunoștințe al populației în domeniul prevenției bolilor, al sanogenezei, al protecției mediului;
  - combaterii sărăciei;
  - formării și dezvoltării unor deprinderi corecte care să promoveze sănătatea;
  - antrenării maselor în consolidarea activă a sănătății;
  - combaterii corupției și sărăciei.
10. Cerințe față de educația pentru sănătate:
- accesibilitate și caracter optimist;
  - orientare profilactică și caracter științific;
  - participarea activă a populației;
  - să fie convingătoare;
  - folosirea canalelor oficiale de comunicare.

Răspunsuri la teste

1. c	6. a
2. a	7. a
3. b	8. b
4. a	9. a, c, d
5. c	10. a, b, c, d

Tema 2. Metode și forme de comunicare. Metodologia și mijloacele informaționale în promovarea sănătății și educația pentru sănătate. Rolul presei scrise, electronice și al audiovizualului în prevenirea bolilor transmisibile.

Cunoștințele primite la cursuri și căpătate din literatura recomandată se vor evalua în cadrul lucrării practice care constă din discuții interactive. Profesorul, moderatorul principal, va observa expunerile și activitatea studenților, modul de gândire, părerile acestora. Fiecare student va raporta îndeplinirea sarcinii individuale primite de la profesor la tema 1, în cadrul discuțiilor din cadrul grupei. Profesorul va atrage atenția la modul de prezentare al informației, destinația, conținutul și volumul acesteia. Colegii vor evalua prezentarea.

La finele lucrării practice, profesorul anunță sarcina de activitate a studenților pentru temele 3 și 4, care constă, pentru fiecare student, în selectarea unei teme de educație pentru sănătate. Conform temei primite, studentului i se va cere:

1. Să redacteze o informație de o pagină, pe hârtie format A4 și în format electronic scrisă cu interval de 1,15, câmp sus-jos-părți – 20 mm, *Times New Roman*, corp 14. Informația trebuie să conțină, dar fără evidențiere în text: noțiunile de: boală, epidemiologia bolii, principalele manifestări clinice, măsurile antiepidemice și profilactice, apelul către populație.
2. Să elaboreze un material pentru presa scrisă (articol ziar, broșură, comunicat de presă, buletin epidemiologic, foaie volantă, informație pentru primărie, pliant, altele).
3. Să înregistreze materialul cu durata de numai 3-4 min în format audio comprimat mp3, cu parametri: 128kbs, 44kHz, stereo sau dublu mono.
4. Să înregistreze secvențe materialului în format video AVI, cu telefonul mobil, camera de luat vederi sau aparatul de fotografiat.
5. Să prezente informația la postul de radio „Sănătatea” al catedrei Epidemiologie, în direct, în timpul conferinței de prezentare a materialelor.
6. Să înregistreze emisiunile în studioul postului de radio „Sănătatea” în format video.

Materialele elaborate și fișierile electronice vor fi semnate: nume, prenume, grupa, tema, după care, fiecare student va expedia lucrarea

prin poșta electronică profesorului în după amiaza zilei, în ajunul zilei conferinței. Profesorul va examina materialele primite, le va plasa în mape separate în ordine alfabetică, conform registrului academic, și va pregăti obiecții pentru lucrarea fiecărui student.

Exemplu: Grila temelor pentru lucrări practice și forma de prezentare la conferință

Nume, prenume (În ordinea așezării în clasă)	Tema	Forma de prezentare la conferință
1	Profilaxia antraxului	Articol
2	Profilaxia brucelozei	Broșură
3	Profilaxia rabiei	Comunicat de presă
4	Profilaxia TIA	Buletin epidemiologic
5	Profilaxia salmonelozelor	Foaie volantă
6	Profilaxia BDA	Informație destinată primăriei
7	Profilaxia poliomielitei	Pliant
8	Profilaxia enterobiozei	Informație destinată difuzării radio în direct
9	Profilaxia ascaridozei	Înregistrare audio
10	Profilaxia holerei	Informație destinată difuzării la televiziune în direct
11	Profilaxia difteriei	Televiziune înregistrare
12	Imunoprofilaxia	Articol
13	Profilaxia leptospirozelor	Broșură
14	Profilaxia tularemiei	Comunicat de presă
15	Profilaxia pestei	Foaie volantă
16	Profilaxia TBC	Buletin epidemiologic
17	Profilaxia infecției meningococice	Informație destinată primăriei
18	Profilaxia rujeolei	Pliant
19	Profilaxia gripei	Informație destinată difuzării radio în direct
20	Profilaxia malariei	Înregistrare audio
21	Profilaxia HV parenterale	Informație destinată difuzării la televiziune în direct
22	Profilaxia HVA	Televiziune. înregistrare
23	Profilaxia HIV/SIDA	Articol
24	Profilaxia tifosului exantematic	Broșură

25	Profilaxia IRA	Comunicat de presă
26	Dezinfectia fântânilor	Foaie volantă
27	Profilaxia brucelozei	Buletin epidemiologic
28	Profilaxia antraxului	Informație destinată primăriei
29	Profilaxia TIA	Pliant
30	Profilaxia rabiei	Informație destinată difuzării radio în direct
31	Profilaxia BDA	Înregistrare audio
32	Profilaxia enterobiozei	Informație destinată difuzării la televiziune în direct
33	Profilaxia leptospirozelor	Televiziune înregistrare
34	Imunoprofilaxia	Înregistrare audio
35	Profilaxia malariei	Broșură
36	Profilaxia gripei	Informație destinată difuzării radio în direct
37	Profilaxia rabiei	Informație destinată difuzării la televiziune în direct
38	Profilaxia TBC	Buletin epidemiologic
39	Profilaxia HVA	Informație destinată primăriei
40	Profilaxia HIV/SIDA	Televiziune, înregistrare

Întrebări de control la tema 2

1. Ce este procesul de comunicare?
2. Care sunt verigile principale ale procesului de comunicare?
3. Ce mijloace de comunicare cunoașteți?
4. Ce este mass-media?
5. Care sunt formele presei scrise?
6. Care sunt avantajele presei scrise?
7. Cum se clasifică posturile de radio din Republica Moldova?
8. Ce genuri de emisiuni poate difuza o televiziune în care se pot discuta teme referitoare la sănătate?
9. Care sunt posibilitățile *Internetului* în promovarea sănătății și a educației pentru sănătate?
10. Care sunt modalitățile de colaborare cu mass-media?

Model de teste la tema 2

1. Mass-media cuprinde:
  - a) radiodifuziunea și televiziunea;
  - b) presa scrisă, radiodifuziunea și televiziunea;
  - c) totalitatea mijloacelor de difuzare în masă a informațiilor;
  - d) ziarele și revistele;
  - e) publicațiile periodice.
2. Spațiul publicitar din mass-media consacrat zilnic promovării sănătății trebuie să fie de:
  - a) 5-10%;
  - b) cel puțin 5%;
  - c) cel puțin 3%;
  - d) 7%;
  - e) 15-20%.
3. Pagina Web a USMF „Nicolae Testemițanu” www.usmf.md este adresă de **domen**:
  - a) de nivelul al doilea;
  - b) de nivelul al treilea;
  - c) de cel mai înalt nivel;
  - d) de nivel normal;
  - e) de nivelul întâi.
4. Foaia volantă reprezintă:
  - a) o lucrare tipărită sub formă de carte;
  - b) o imagine tipărită ce se distriduie populației;
  - c) o tipăritură de format mic, cu tiraj mare, care conține un apel, un avertisment;
  - d) o publicație imprimată pe o coală de hârtie de diferite dimensiuni și care găzduiește mai multe articole;
  - e) o imagine care reprezintă o idee.
5. Modalitățile de colaborare ale medicului cu mass-media în domeniul profilaxiei și a combaterii maladiilor contagioase sunt:
  - a) furnizarea mijloacelor mass-media de articole, informații, buletine epidemiologice, comunicate de presă;
  - b) furnizarea mijloacelor mass-media de articole, informații, dări de seamă lunare;
  - c) furnizarea de dări de seamă lunare și trimestriale;

- d) furnizarea de comunicate de presă, a raportului statistic anual;
e) furnizarea obligatorie a formularului statistic 50-sân.
6. Dreptul pacientului la informare în domeniul sănătății se asigură de către:
- posturile de radio și televiziune;
  - autoritățile sistemului de sănătate de toate nivelurile;
  - presa scrisă și cea electronică;
  - presa scrisă și audiovizual;
  - organizațiile medico-sanitare și farmaceutice.
7. Funcțiile principale ale comunicării în domeniul promovării sănătății și educației pentru sănătate sunt:
- integrare;
  - activare;
  - informare și instruire;
  - influențare și convingere;
  - îndrumare.
8. Avantajele radiodifuziunii în promovarea sănătății și educația pentru sănătate sunt:
- percepere vizuală;
  - mobilitate maximă;
  - acces maxim la audiență;
  - varietate de programe;
  - percepere vizuală și auditivă.
9. Dezavantajele televiziunii sunt:
- este mass-media cel mai costisitor;
  - vizionarea excesivă dăunează sănătății;
  - crează dependență;
  - difuzează imagini de violență;
  - exces de informație pe unitate de timp.
10. Avantajele *Internetului* în domeniul promovării sănătății și al educației pentru sănătate sunt:
- rapiditatea;
  - stocarea și depozitarea nelimitată a informației;
  - comoditatea și accesul liber;
  - provoacă dependență;
  - indică numărul utilizatorilor.

Răspunsuri la teste

1. c	6. b,e
2. b	7. a,c,d,e
3. a	8. b,c,d
4. c	9. a,b,c,d
5. a	10. a,b,c,e

Tema 3-4. Elaborarea și prezentarea materialelor destinate promovării sănătății și educației pentru sănătate referitor la bolile infecțioase. Cerințele față de materialele prezentate în mass-media.

Studentii, împreună cu profesorul, vor îndeplini sarcinile încredințate anterior. Se vor determina sursele de informație pentru fiecare temă în parte, volumul de lucru, etapele de realizare și modul de prezentare a sarcinilor. Materialele din presa scrisă realizate în culori, vor fi avantajate. Studenților li se va permite să consulte surse din biblioteca USMF „Nicolae Testemițanu”. Îndeplinindu-și sarcinile, studenții vor ține cont de toate cerințele față de materialele care vor fi eventual difuzate în mass-media, precum și de legea despre dreptul de autor și drepturile conexe.

Tema 5. Conferința de prezentare a materialelor. Evaluarea cunoștințelor și deprinderilor practice relative la organizarea și realizarea promovării sănătății și educației pentru sănătate la capitolul „Maladii contagioase”.

La începutul conferinței, profesorul prezintă, cu ajutorul video-proiectorului, toate materialele și fișierele primite prin poșta electronică, fără a face remarci; acestea se vor face pe marginea lucrării fiecărui student la momentul prezentării, în timpul conferinței. Studenții prezintă în fața grupei materialul realizat strict la temă, ținând cont de sarcinile primite conform grilei de repartizare a temelor și cerințelor de prezentare la conferință (vezi: **Grila temelor pentru lucrări practice și forma de prezentare la conferință**), precum și poza (cu comentariu) făcută în spațiul public municipal și care reprezintă un eveniment ce afectează sănătatea populației.

Excepție sunt emisiunile radio și TV în direct, care se vor organiza după un orar bine stabilit, strict pentru fiecare grupă în parte. Emisiunile pregătite la postul de radio „Sănătatea” în direct se vor asculta

în grupă, împreună cu profesorul prin Wi-Fi, accesând linkul: <http://radiosanitatea.dyndns.org:8000/listen.pls> sau de pe [www.usmf.md/catedra Epidemiologie, radio „Sănătatea”](http://www.usmf.md/catedra/Epidemiologie_radio_„Sănătatea”). Emisiunile TV difuzate în direct se vor filma în studioul postului de radio „Sănătatea” și se vor prezenta, apoi la conferință sub formă de înregistrare video. Toate materialele prezentate se discută și se comentează activ în grupe.

METODA DE EVALUARE

După finisarea modulului (evaluare formativă) la disciplina „Promovarea sănătății și educația pentru sănătate”, studenții susțin colocviu. Nota la colocviu constă din media notei pentru temele 1 și 2, cu care profesorul îi notează pe studenți conform calității răspunsului și nota pe care studenții o primesc pentru materialele prezentate. La colocviu nu sunt admiși studenții cu media sub nota 5, precum și studenții care nu au recuperat absențele de la lucrările practice sau nu au prezentat lucrările practice. Pentru ca studentul să fie considerat promovat, acesta trebuie să obțină la fiecare probă minimum 5 puncte, altfel examenul nu este valid.

BIBLIOGRAFIE

Obligatorie:

1. *Materialele cursurilor.*
2. **Prisăcaru V.** *Epidemiologie generală. Bazele medicinei prin dovezi.* Editura „Tipogr. Reclama”, Chișinău, 2012.
3. **Andriuță C.** *Bolile infecțioase și parazitare (viziunea populară).* Editura „Medicina”, Chișinău, 2000.
4. **Brumboiu M.** *Metode epidemiologice de bază pentru practica medicală.* Editura „Iuliu Hațieganu”, Cluj-Napoca, 2005.
5. **Chicu V., Curocichin Gh., Friptuleac Gh.** *Promovarea sănătății (curs).* Chișinău, 2006.
6. **Lozan-Târșu C., Guțu L.** *Comunicarea pentru schimbarea comportamentului.* Editura „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2008.
7. **Prisacari V., Malai E.** *Optimizarea educației pentru sănătate după modelul infecțiilor intestinale.* Editura Centru Ed. a UASM, Chișinău, 2006.

Suplimentară:

1. **Borgman A.** *Natura informației la sfârșit de mileniu. Educația tehnico-informațională.* Editura „Regis”, București, 2003.
2. **Chicu V., Curocichin Gh., Nemerenco A.** *Comunicarea în promovarea sănătății, în situații de risc și de criză. Ghid pentru medicii de familie.* Editura „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2009.
3. **Chicu V.** *Supravegherea și controlul bolilor infecțioase.* Editura „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2007.
4. **Corniciuc S.** *Comunicarea la hotar interdisciplinar.* Editura CEP USM, Chișinău, 2005.
5. **Enăchescu D., Mihai Gr. Marcu.** *Sănătate și management sanitar.* Editura ALL, București, 1995.
6. **Gramma R., Dodon I.** *Sănătatea și drepturile omului.* Editura „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2011.
7. **Nemerenco A., Căraruș M., Lozan-Târșu C., Guțu L.** *Noțiuni de comunicare. Comunicarea în Sănătatea Publică.* Editura „Tipografia Centrală”, Chișinău, 2010.
8. **Manoil A., Sofronie V.** *Radio „Sănătatea” – o metodă eficientă de informare și comunicare în domeniul sănătății.* Materialele Conferinței științifico-practice dedicate jubileului de 15 ani de la integrarea Serviciului sanitaro-epidemiologic de stat al municipiului Chișinău. Chișinău, 2007.
9. **Marin C.** *Comunicarea publică: concepte și interpretări.* Editura CEP USM, Chișinău, 2002.
10. **Michael Haas., Uwe Frigge.** *Radio management.* Editura Polirom, București, 2001.

11. **Sofronie A., Sofronie V.** *Internetul – o cale spre comunicare în domeniul sănătății și promovarea sănătății*. Materialele Conferinței științifico-practice dedicate jubileului de 15 ani de la integrarea Serviciului sanitaro-epidemiologic de stat al municipiului Chișinău. Chișinău, 2007.
12. **Notorietatea și audiența mass-media din Republica Moldova**. Studiu. Centrul de Informare, Instruire și Analiză Socială din RM. Editura Captes, Chișinău, 2004.
13. **ȘNSPMS.** *Promovarea sănătății și educația pentru sănătate*. București, 2006.
14. **Tay Vaughan.** *Multimedia. Ghid practic*. Editura Teora, București, 2002.
15. **Thomas Powel.** *Web Desing*. Editura Teora, București, 2005.
16. **Ursoniu S.** *Management sanitar*. Editura de Vest, Timișoara, 2000.

Pentru o activitate reușită în cadrul modulului, va fi nevoie de:

- ✓ hârtie format A4 și A3
- ✓ mape cu file
- ✓ carioci
- ✓ corector
- ✓ pix
- ✓ creioane colorate
- ✓ radiere
- ✓ rigle
- ✓ clei
- ✓ clame
- ✓ un calculator
- ✓ un videoproiector
- ✓ un aparat de fotografiat